

Työelämään tutustumisjaksojen (TET) ja työpaikkaoppimisen (TPO) järjestämisen periaatteet

Hyvinvointilautakunta 07.12.2023 § 115

594/12.00.03.00/2023

Työelämään tutustuminen perusopetuksessa (TET)

Työelämään tutustuminen (TET) on perusopetuksen opetussuunnitelman mukaista toimintaa. Peruskoulun ylämpien vuosiluokkien aikana oppilaille järjestetään työelämään tutustumisjaksoja koulutus- ja ammatinvalinnan tueksi. Oppilas saa TET-jakson aikana kokemuksia työpaikalla toimimisesta ja tutustuu työelämän pelisääntöihin, toimintatapoihin ja ammatteihin. TET-jakson voi toteuttaa myös tutustumalla opiskeluun toisen asteen oppilaitoksessa.

Joensuun seudulla perusasteen yläkoulun oppilas osallistuu TET-jaksolle pääsääntöisesti yhden viikon ajan 8. luokan keväällä ja yhden viikon ajan 9. luokan syksyllä. Kuntatasoisesti määritellään tarkemmat TET-ohjeistukset ja ne kirjataan koulukohtaiseen ohjauksen suunnitelmaan.

Viime aikoina on noussut esille tarve lisätä mahdollisuuksia tutustua työelämään. Lautakunnalle esitetään kolmen päivän vapaaehtoisen TET-jakson lisäämistä 9. luokalle tukemaan oppilaan ammatinvalintaa. Lisätty TET-jakso lisää kustannuksia ainoastaan mahdollisten ruoka- ja matkakustannusten verran.

Nykyisten ohjeiden mukaisesti 8. luokan TET-jakso tulee suorittaa Liperin kunnan alueella ja 9. luokalla TET-paikka on vapaasti valittavissa. Suurin osa oppilaista hakeutuu edelleen TET-jaksolle lähelle omaa asuinympäristöään. Liperiläisten yritysten ja työpaikkojen tietoisuutta nuorille tulee jatkossakin edistää nykyistä tiiviimmällä yrittäjien ja koulun yhteistyöllä ja laatimalla TET-paikkojen tarjontia koulun käyttöön. Opetuksen järjestäjän tekemää työelämään tutustumisen paikkojen sijaintikunnan määrittelyä ei kuitenkaan nähdä tässä hetkessä enää perusteltuna ja tämä rajausta esitetään poistettavaksi.

Perusopetuksen oppilaan koulunkäynti tulee olla maksutonta. Tästä syystä oppilas voi käyttää TET-jaksojen aikaiseen kulkemiseen kunnan koululaisliikennettä tai hänelle tarjotaan tarvittaessa seutuliikenteen bussilippuja, jos matka työpaikalle ylittää 5 km. Kilometrikorvauksia omalla kulkuneuvolla kulkemisesta ei makseta. Tästä poikkeuksena kuitenkin on joustavan perusopetuksen (JOPO) oppilaiden työpaikkaoppimisen jaksojen kulkeminen.

TET-jaksolla olevalle oppilaalle pyritään järjestämään ruokailu kunnan kouluissa tai päiväkodeissa. Ellei tämä ole mahdollista eikä työnantaja

tarjoa TET-jaksolla olevalle oppilaalle maksutonta ruokailumahdollisuutta, voidaan oppilaalle maksaa ruokarahaa. Ruokarahaa on ollut tähän asti 3 euroa toteutunutta TET-päivää kohti. Päiväkohtaista ruokarahaa esitetään korotettavan 0,50 eurolla 3,50 euroon.

Työpaikkaopiskelu joustavassa perusopetuksessa (JOPO)

Liperin kunnassa on toiminut joustavan perusopetuksen luokka vuodesta 2012 asti. Opetus on tarkoitettu 8.–9.luokkalaisille oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Koulupulmien taustalla voi olla hankala elämäntilanne, huonoista koulukokemuksista tms. johtuva heikko motivaatio, oppimisvaikeus, tarkkaavaisuuden vaikeus, sosioemotionaalisia vaikeuksia, runsaita poissaoloja, heikot pohjatiedot tai valmiudet jatko-opintoihin. JOPO-opetus on valtion tukemaa erillisellä rahoituksella.

Joustavaan perusopetukseen osallistuvalla oppilaalla on kuitenkin halu ottaa vastuuta omasta koulunkäynnistään ja kykyä sitoutua yhdessä laadittaviin yksilöllisiin suunnitelmiin. Hänellä pitää olla riittävät psyykkiset, fyysiset ja sosiaaliset valmiudet selvitä joustavaan perusopetukseen liittyvistä toiminnallisista tehtävistä sekä itsenäistä työskentelyä vaativista opiskelutehtävistä.

Joustavan perusopetuksen tarkoituksena on kehittää opiskelumuotoja, jotka perustuvat toiminnallisuuteen sekä käytännöllisten ja työpainotteisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelu koulun ulkopuolella on näin ollen oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Samalla edistetään koulun ja työelämän yhteistyötä. Työpaikkajaksoilla oppilas osallistuu ohjatusti työpaikan tehtäviin. Tavoitteena on oppia työelämässä tarvittavia taitoja, kuten vastuullisuutta, oma-aloitteisuutta ja kykyä arvioida omaa toimintaa. Myös näiden jaksojen aikana oppilailla on oikeus opettajan antamaan ohjaukseen ja opetukseen ja oppilaille annetaan mukaan opetussuunnitelman mukaisia oppimistehtäviä.

Työpaikkajaksot ovat osa opetussuunnitelmaan kirjattujen kyseisen vuosiluokan tavoitteisiin pyrkivää toimintaa. Työpaikkajakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan yhdessä oppilaan kanssa, opettajan ja ohjaajan työpaikkakäyntien, työnantajan tekemän kirjallisen ja suullisen arvion ja oppilaiden tekemien työssäoppimistehtävien perusteella.

Ylämyllyn koulun JOPO-oppilaille on vuodessa 2–3 kahden viikon mittaista työpaikkaopiskelu- eli TPO-jaksoa. 8. luokkalaisilla on yksi TPO-jakso syksyllä ja yksi keväällä, 9. luokkalaisilla puolestaan kaksi jaksoa syksyllä ja yksi keväällä. Helmikuussa, juuri ennen yhteishakua, 9.

luokkalaiset käyvät koulutuskokeilussa tutustumassa kolmeen itseään kiinnostavaan alaan toisen asteen oppilaitoksessa.

Työpaikoille kulkeminen hoidetaan joustavassa perusopetuksessa samoilla periaatteilla kuin Ylämyllyn koulun TET-jaksoilla. Lisäksi esitetään, että JOPO-oppilaiden työpaikkaoppimiseen kulkemisessa voidaan korvata myös omalla kulkuneuvolla liikkumisen kilometrikorvaus 0,23 €/km.

Vaikutusten arviointi

Työelämään tutustumisen ja JOPO-luokkien työpaikkaoppimisen yhtenäiset ja päivitettyt periaatteet helpottavat toiminnan järjestämistä ja luovat kaikille oppilaille ja huoltajille tasapuoliset ja selkeät toimintaohjeet.

Työelämään tutustumisen ja työpaikkaoppimisen kustannukset koostuvat ruokarahasta sekä kulkemisen korvauksista. Ruokarahaa tai bussikorttia ei tarvita kuin osalle oppilaista.

- Ruokarahan korotus 0,50 eurolla toteutunutta TET-päivää kohti nostaa vuosikustannuksia noin 500–1 000 €.
- Kolmen päivän vapaaehtoisen TET-jakson lisäkustannus vuositasolla on noin 1 300–1 900 €.

TET-jaksojen kilometrikorvauksista luopuminen vähentää kustannuksia vuositasolla hieman, mutta linja-autolippujen lisähankinta sekä JOPO-oppilaiden TPO-jaksojen kilometrikustannusten nousu taas lisää kustannuksia. Muutoksilla ei merkittävää vaikutusta nykyisiin matkakustannuksiin.

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää, että

- a) 9. luokalle lisätään yksi kolmen päivän vapaaehtoinen työelämään tutustumisjakso lukuvuodesta 2024–2025 alkaen
- b) työelämään tutustumisjakson työpaikkojen sijaintikuntaa ei määritellä opetuksen järjestäjän puolelta. Liperiläisiä yrityksiä ja työpaikkoja tuodaan kuitenkin nykyistä enemmän oppilaiden tietoisuuteen yhteistyössä laadittavan TET-paikkatarjottimen kautta.
- c) oppilaalle mahdollistetaan TET-jaksojen aikainen kulkeminen kunnan koululaisliikenteessä tai tarjotaan seutuliikenteen bussilippuja lähikunnissa tapahtuvaan työssäoppimiseen. Kilometrikorvauksia omalla kulkuneuvolla kulkemiseen maksetaan vain erityisissä tilanteissa JOPO-oppilaiden TPO-jaksoilla.
- d) oppilaalle pyritään järjestämään ruokailu kunnan kouluissa tai päiväkodeissa. Ellei tämä ole mahdollista eikä työnantaja tarjoa TET-jaksolla olevalle oppilaalle maksutonta ruokailumahdollisuutta, voidaan oppilaalle maksaa ruokarahaa 3,50 €/toteutunut TET-päivä.

e) Kauemmaksi kuin lähikuntiin suuntautuviissa TET- tai TPO- jaksoissa matkakustannuksia ei korvata. Lähikunnat on määritelty ohjaussuunnitelmassa.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus. Hyvinvointilautakunta seuraa uusien periaatteiden toteutumista. Muutoksia tehdään tarvittaessa.

Tuula Hanikka poistui kokouksesta pykälän käsittelyn aikana.

Toimeenpano
Tiedoksi
Lisätietoja

Hyvinvointipalvelut/perusopetus
talousjohtaja, Ylämyllyn koulu/yläkoulu
Hyvinvointijohtaja